

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC80 (82)

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2019

YEARBOOK

2019

ГОДИНА 10
БРОЈ 13

VOLUME X
NO 13

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2019
YEARBOOK
2019

ГОДИНА 10
БР. 13

VOLUME X
NO 13

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

ГОДИШЕН ЗБОРНИК ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

За издавачот:

вонр. проф. Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Блажо Боев
проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
проф. д-р Виолета Димова
вонр. проф. Драгана Кузмановска
проф. д-р Луси Караниколова -Чочоровска
проф. д-р Светлана Јакимовска
доц. д-р Ева Ѓорѓиевска

Редакциски одбор

проф. д-р Ралф Хајмрат – Универзитет од Малта, Малта
проф. д-р Нецати Демир – Универзитет од Гази, Турција
проф. д-р Ридван Цанин – Универзитет од Едрене, Турција
проф. д-р Стана Смиљковиќ – Универзитет од Ниш, Србија
проф. д-р Тан Ван Тон Та – Универзитет Париз Ест, Франција
проф. д-р Карин Руке Бритен – Универзитет Париз 7 - Дени Дидро, Франција
проф. д-р Роналд Шејфер – Универзитет од Пенсилванија, САД
проф. д-р Кристина Кона – Хеленски Американски Универзитет, Грција
проф. д-р Златко Крамариќ – Универзитет Јосип Јурај Штросмаер, Хрватска
проф. д-р Борјана Просев-Оливер – Универзитет во Загреб, Хрватска
проф. д-р Татјана Гуришиќ-Бекановиќ – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
проф. д-р Рајка Глушица – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
доц. д-р Марија Тодорова – Баптистички Универзитет од Хонг Конг, Кина
доц. д-р Зоран Поповски – Институт за образование на Хонг Конг, Кина
проф. д-р Елена Андонова – Универзитет „Неофит Рилски“, Бугарија
м-р Диана Мистреану – Универзитет од Луксембург, Луксембург
проф. д-р Зузана Буракова – Универзитет „Павол Јозев Сафарик“, Словачка
доц. д-р Наташа Поповиќ – Универзитет во Нови Сад, Србија
проф. д-р Светлана Јакимовска, доц. д-р Марија Кукубајска, проф. д-р Луси Караниколова-Чочоровска, доц. д-р Ева Ѓорѓиевска, проф. д-р Махмут Челик, проф. д-р Јованка Денкова, доц. д-р Даринка Маролова, доц. д-р Весна Коцева, виш лектор м-р Снежана Кирова, лектор м-р Наталија Поп-Зариева, лектор м-р Надица Негриева, лектор м-р Марија Крстева

Главен уредник

проф. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

доц. д-р Ева Ѓорѓиевска

Јазично уредување

Лилјана Јовановска
(македонски јазик)

лектор м-р Биљана Петковска, лектор м-р Крсте Илиев, лектор м-р Драган Донов
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров, Благој Михов

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ 10-А п. факс 201, 2000 Штип Р. Македонија

**YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

For the publisher:

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Editorial board

Prof. Blazo Boev, PhD

Prof. Liljana Koleva-Gudeva, PhD

Prof. Violeta Dimova, PhD

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Ass. Prof. Eva Gjorgjievska

Editorial staff

Prof. Ralf Heimrath, PhD — University of Malta, Malta

Prof. Necati Demir, PhD— University of Gazi, Turkey

Prof. Rıdvan Canım, PhD— University of Edrene, Turkey

Prof. Stana Smiljkovic, PhD— University of Nis, Serbia

Prof. Thanh-Vân Ton-That, PhD— University Paris Est, France

Prof. Karine Rouquet-Brutin PhD — University Paris 7 – Denis Diderot, France

Prof. Ronald Shafer— University of Pennsylvania, USA

Prof. Christina Kkona, PhD— Hellenic American University, Greece

Prof. Zlatko Kramaric, PhD— University Josip Juraj Strosmaer, Croatia

Prof. Borjana Prosev – Oliver, PhD— University of Zagreb, Croatia

Prof. Tatjana Gurisik- Bekanovic, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Prof. Rajka Glusica, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Ass. Prof. Marija Todorova, PhD— Baptist University of Hong Kong, China

Ass. Prof. Zoran Popovski, PhD— Institute of education, Hong Kong, China

Prof. Elena Andonova, PhD— University Neofit Rilski, Bulgaria

Diana Mistreanu, MA— University of Luxembourg, Luxembourg

Prof. Zuzana Barakova, PhD— University Pavol Joseph Safarik, Slovakia

Ass. Prof. Natasa Popovik, PhD— University of Novi Sad, Serbia

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD, Ass. Prof. Marija Kukubajska, PhD, Prof. Lusi

Karanikolova-Cocorovska, PhD, Ass. Prof. Eva Gjorgjievska, PhD, Prof. Mahmut

Celik, PhD, Prof. Jovanka Denkova, PhD, Ass. Prof. Darinka Marolova, PhD,

Ass. Prof. Vesna Koceva, PhD, lecturer Snezana Kirova, MA, lecturer Natalija Pop-Zarieva,

MA, lecturer Nadica Negrievska, MA, lecturer Marija Krsteva, MA

Editor in chief

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Managing editor

Ass. Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Language editor

Liljana Jovanovska

(Macedonian language)

lecturer Biljana Petkovska, lecturer Krste Iliev, lecturer Dragan Donev

(English language)

Technical editor

Slave Dimitrov, Blagoj Mihov

Address of editorial office

Goce Delchev University

Faculty of Philology

Krste Misirkov b.b., PO box 201 2000 Stip, Republic of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

Јазик

- Даринка Маролова**
НАЧИНИ НА МАНИФЕСТИРАЊЕ НА СИНТАКСИЧКАТА
ПОВЕЌЕЗНАЧНОСТ ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК
Darinka Marolova
MANIFESTATIONS OF THE SYNTACTIC AMBIGUITY
IN GERMAN LANGUAGE 9
- Марија Соколова**
ОСНОВНИ НИВОА ВО АСОЦИЈАТИВНАТА ГРАМАТИКА
Marija Sokolova
BASIC LEVELS IN ASSOCIATED GRAMMAR 19
- Драган Донеv, Крсте Илиев, Наталија ПопЗариева,**
Марија Крстева, Кристина Костова
КУЛТУРОЛОШКИ ИМПЛИКАЦИИ ВО
МЕЃУНАРОДНАТА ДЕЛОВНА КОМУНИКАЦИЈА НА АНГЛИСКИ
Dragan Donev, Krste Iliev, Natalija PopZarjeva, Marija Krsteva, Kristina Kostova
CULTURAL IMPLICATIONS IN INTERNATIONAL
BUSINESS COMMUNICATION 27
- Билјана Ивановска, Марија Кусевска, Нина Даскаловска**
МЕЃУКУЛТУРНИТЕ ПРАГМАТИЧКИ ИСТРАЖУВАЊА И
ПРАГМАТИКАТА НА МЕЃУЈАЗИКОТ – НИВНО ПОВРЗУВАЊЕ СО ПРАКТИКАТА
Biljana Ivanovska, Marija Kusevska, Nina Daskalovska
CROSS-CULTURAL AND INTERLANGUAGE PRAGMATICS
RESEARCH AND ITS PRACTICAL IMPLICATIONS 33
- Марија Леонтиќ, Деспина Минова**
СТРАТЕГИИ ЗА ОДБИВАЊЕ НА СТУДЕНТИТЕ ОД ГРУПАТА ЗА
ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТОТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“
Marija Leontik, Despina Minova
REFUSAL STRATEGIES OF STUDENTS OF TURKISH LANGUAGE
AND LITERATURE AT THE “GOCE DELCEV” UNIVERSITY 39

Книжевност

- Кристина Костова, Наталија Поп Зариева, Драган Донеv,**
Крсте Илиев, Марија Крстева
АНДРОЦЕНТРИЧНИОТ ГЛАС ВО ДРАМАТА НА ЏОН ОЗБОРН
ОБСРНИ СЕ ВО ГНЕВ
Kristina Kostova, Natalija PopZarjeva, Dragan Donev,
Krste Iliev, Marija Krsteva
THE ANDROCENTRIC VOICE OF JOHN OSBORNE'S
PLAY LOOK BACK IN ANGER 53

Наташа Сараfoва

САТИРИЧНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ И ДУАЛИЗМОТ ВО РАСКАЗОТ
„СФИНГАТА БЕЗ ТАЈНА“ ОД ОСКАР ВАЈЛД

Natasa Sarafova

THE SATIRICAL ELEMENTS AND THE DUALISM IN THE
SHORT STORY “THE SPHINX WITHOUT A SECRET“ BY OSCAR WILDE 59

----- *Преведување*

Даринка Маролова, Марина Христовска

СТРУЧНО ПРЕВДУВАЊЕ И ОСНОВНИ ПРИЗНАЦИ НА СТРУЧНИОТ ЈАЗИК

Darinka Marolova, Marina Hristovska

SPECIALIZED TRANSLATION AND BASIC MARKS OF THE
SPECIALIZED LANGUAGE 71

----- *Методика*

Јована Караникиќ, Ева Ѓорѓиевска

КОМПЕТЕНЦИИ И МЕТОДИ ПРИ ЕВАЛУАЦИЈА И ОЦЕНУВАЊЕ
ВО НАСТАВАТА ПО ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
НА СТРАНСКИ СТУДЕНТИ

Jovana Karanikikj, Eva Gjorgjievaska

COMPETENCES AND METHODS OF EVALUATION IN ITALIAN
LANGUAGE AND LITERATURE COURSES FOR FOREIGN STUDENTS 81

Марија Леонтиќ, Махмут Челик, Барије Ибраимова, Даниела Василева,

Ибраим Мамудов, Нела Попова, Нецла Ибраимова

ЕВАЛУАЦИЈА НА РАБОТИЛНИЦАТА ЗА ТВОРЕЊЕ АФОРИЗМИ ЗА
ЖЕНАТА НА УНИВЕРЗИТЕТОТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“

Marija Leontik, Mahmut Celik, Barije Ibraimova, Daniela Vasileva,

Ibraim Mamudov, Nela Popova, Nedzla Ibraimova

EVALUATION OF THE WORKSHOP “CREATING APHORISMS ABOUT
WOMEN” AT THE “GOCE DELCEV” UNIVERSITY 97

АНДРОЦЕНТРИЧНИОТ ГЛАС ВО ДРАМАТА НА ЏОН ОЗБОРН *ОБСПНИ СЕ ВО ГНЕВ*

Кристина Костова¹, Наталија Поп Зариева², Драган Донеv³, Крсте Илиев⁴,
Марија Крстева⁵

¹Филолошки Факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
kristina.kostova@ugd.edu.mk

²Филолошки Факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
natalija.popzarieva@ugd.edu.mk

³Филолошки Факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
dragan.donev@ugd.edu.mk

⁴Филолошки Факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
krste.iliev@ugd.edu.mk

⁵Филолошки Факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
marija.krsteva@ugd.edu.mk

Апстракт: Поимот „глас“ упатува на стојалиштето на авторот, но исто така и на ставовите и случувањата кои се прикажани преку ликовите и текот на драмското дејство. Во овој труд ќе се обидеме накратко да дадеме преглед на гласот на текстот на драмата *Обспни се во гнев* на Џон Озборн. Притоа ќе биде анализирана андроцентричната димензија на гласот на текстот, со детален опис на андроцентричноста како литературен и општествен концепт во кој машките перспективи и искуства се ставени на piedestal, додека женските перспективи и искуства се целосно игнорирани. Ќе бидат објаснети поимите „драма покрај кујнскиот мијалник“, „гневни млади мажи“ и „порногласија“. Ќе бидат презентирани неколку извадоци од драмата кои ја потврдуваат андроцентричната природа на гласот на текстот. Ќе се фокусираме на начините на прикажување на секојдневието и особено на одвивањето на драмското дејство и неговата завршница во релација со гласот на текстот.

Клучни зборови: андроцентричност, глас на текстот, драма покрај кујнскиот мијалник, гневни млади мажи

THE ANDROCENTRIC VOICE OF JOHN OSBORNE'S PLAY *LOOK BACK IN ANGER*

Kristina Kostova¹, Natalija PopZarieva², Dragan Donev³, Krste Iliev⁴, Marija Krsteva⁵

¹Faculty of Philology, "Goce Delcev" University, Stip
kristina.kostova@ugd.edu.mk

²Faculty of Philology, "Goce Delcev" University, Stip
natalija.popzarieva@ugd.edu.mk

³Faculty of Philology, "Goce Delcev" University, Stip
dragan.donev@ugd.edu.mk

⁴Faculty of Philology, "Goce Delcev" University, Stip
krste.iliev@ugd.edu.mk

⁵Faculty of Philology, "Goce Delcev" University, Stip
marija.krsteva@ugd.edu.mk

Abstract: The term voice of the text directs towards the author's viewpoint, as well as the attitudes and the events portrayed through the characters and the course of dramatic action. This paper tries to offer a short summary on the voice of the text in John Osborne's play *Look Back in Anger*. The androcentric dimension of the voice of the text will be analyzed, with a detailed description of androcentrism as a literary and social concept in which the male perspectives and experiences are on a pedestal, whereas the female perspectives and experiences are completely ignored. The terms kitchen-sink drama, angry young men and pornoglossia will be explained. Several excerpts of the play will be presented; these excerpts assert the androcentric nature of the voice of the text. The focus will be on the ways in which everyday life and the unravelling of the dramatic action are presented, as well as the presentation of the end in relation to the voice of the text.

Key words: androcentrism, voice of text, kitchen-sink drama, angry young men

Вовед

Во фокусот на читањето на една драма не е само литературната вредност на делото, туку и неговата продукција, приемот кај публиката, односот помеѓу делото и примателите. Од подлабоко читање и препрочитување на драмскиот текст произлегува поинаков текстуален однос и нов разговор за него и неговата поврзаност со општествените слоеви, дискурсите во популарната култура итн.

Поимот „глас“ се врзува за улогата на нараторот и женските ликови во литературата, меѓутоа упатува и на стојалиштето на авторката/авторот. Своето значење го добива со теоријата на Бахтин кој ги конституира теоретските категории двогласна реч, полифонија, разноречие. Според Бахтин, секој изговорен збор се одликува со дополнителни значења произлезени од интонацијата, акцентите, контекстот на поранешната употреба на зборовите итн. (Кошка, Србиновска, Бојациевска, 2010). Важно е да се проследи динамизмот на односите помеѓу женските и машките ликови, како и начините на кои се претставуваат нивната конфронтација и интеракција. При читањето на драмскиот текст е потребно да се разгледаат текстуалниот, но и контекстуалниот аспект и да се лоцираат спротивставените гласови.

Улогата на нараторот и прикажаните ликови, како и нивната поврзаност со поимот „глас“ се особено значајни. Овој поим упатува на стојалиштето на авторот, но

исто така и на ставовите и случувањата кои се прикажани преку ликовите и текот на драмското дејство.

Дефинирање

Кога едно литературно дело има андроцентричен глас на текстот, гледиштата и искуствата на женските ликови се целосно игнорирани, додека машките перспективи и искуства се ставени на пиедестал. Двата концепта се прикажани како целосно спротивставени еден на друг. Не само што женскиот концепт е маргинализиран, туку е и озогласен, оцрнет, па дури и сатанизиран.

Постои причина зошто женскиот концепт е игнориран и оцрнет на ваков начин. Оваа андроцентрична нужност произлегува од фактот дека андроцентризмот е иманентен за патријархатот кој е општествен систем организиран да му удоволува на мажот.

Значи, за литературно дело се вели дека има андроцентричен глас на текстот кога е фокусирано на машката перспектива на светот. Самиот збор „андроцентричен“ произлегува од старогрчкиот збор *andro* (што значи „маж“) и старогрчкиот збор *kentron* (што значи „средиште“ или „центар“). Тоа значи дека андроцентризмот како мисла се фокусира на машките гледишта и вредности, што од нив создава доминантна норма во општеството и културата. Кога машкиот концепт е норма, женскиот концепт е перципиран како алтеритет, објект, како маргинализирана фигура која заслужува да биде презирана.

Се смета дека поимот „андроцентризам“ за прв пат го концептуализира американската писателка Шарлот Перкинг Гилман, со што укажува на целокупниот систем на мислење којшто е центриран околу машкиот поредок на вредности и норми. Феминистичките теоретичарки кои повеќестрано го анализираат фокусирањето врз машката перспектива и интерес и системот на вредности заснован на машки нормативи, при што целосно е игнорирана и запоставена женската перспектива, често го користат и разработуваат поимот „андроцентризам“ (Кошка, Србиновска, Бојациевска, 2010). Убеденоста дека мажот е супериорниот пол, ја условува целокупната организација на социјалните институции, па, во таа смисла, андроцентричен е секој приод кој ги карактеризира аспектите на женскоста како девијантни, а „мажот како норма“ (Hawthorn, 1998). Француската феминистка Елен Сиксус потенцира дека западната мисла е организирана околу дуализмот маж/жена, при што жената е втората половина од равенката, таа е „друго од мажот“ или „различно од мажот“; жената е субординирана и исклучена од доменот на вредносните парадигми (Кошка, Србиновска, Бојациевска, 2010).

Како во литературата, така и во општеството, патријархатот ги исклучува жените, ги става на маргините, затоа што на нив се гледа како на опасност која може да го дестабилизира или дури и да ги уништи системот, културата, поредокот во чие средиште е мажот. Андроцентричен литературен глас никогаш не ги препознава женските ликови или женските читачки перспективи. Тој ги штити вредностите на системот така што ги насликува жените како инфериорни и потчинети на мажите.

Практична апликација

Андроцентричниот глас на литературно дело вообичаено е „збогатен“ со мизогинија, предметување и т.н. попис на жената и женското тело, порногосија, сексистички мисли и идеи итн. Ова станува евидентно при апликацијата на теоретското прашање на андроцентричниот глас на драмата *Обсрни се во гнев* на Џон Озборн. Андроцентричниот глас преовладува во оваа драма од 1959 година, не само во

начинот на кој се одвива дејството, туку и во описот на ликовите, нивните обраќања, како и во претставувањето на општеството.

Андроцентричниот глас во *Обсрни се во гнев* е особено забележителен во постапките и зборовите на Џими. Во оваа „драма покрај кујнскиот мијалник“ (kitchen-sink drama)¹, Џими е гневниот млад маж² кој се обидува да ги разреши општествените прашања. Џими е прикажан како женомразец кој постојано ја навредува, вербално и физички ја злоупотребува неговата сопруга Алисон.

Женомразието на Џими се истакнува во следниот извадок, во кој Џими ѝ посакува на Алисон да доживее спонтан абортус за да можела да ја разбере неговата болка:

JIMMY: Oh, my dear wife, you've got so much to learn. I only hope you learn it one day. If only something—something would happen to you, and wake you out of your beauty sleep! (*Coming in close to her.*) If you could have a child, and it would die. Let it grow, let a recognisable human face emerge from that little mass of indiarufaber and wrinkles. (*She retreats away from him.*) Please—if only I could watch you face that. I wonder if you might even become a recognisable human being yourself. But I doubt it.

Андроцентричниот глас на текстот во драмата на Озборн вклучува и порноглосија³, кога ја опишува својата сопруга со зборот pusillanimous. Овој збор во

¹ Kitchen Sink drama („драма покрај кујнскиот мијалник“) е поим кој се користи за драмите кои се потпираат на реализмот за да ги истражат општествените релации во рамки на домаќинството. Овој поим го опишува британското културолошко движење кое се развило во доцните педесетти и раните шеесетти години од дваесеттиот век во театарот, уметноста, романите, филмот и телевизиските драми, а чии протагонисти вообичаено се опишани како „гневни млади мажи“ кои се разочарани од современото општество. Овој вид драма користи еден вид социјален реализам кој презентирал ситуации во домаќинствата на Британци од работничка класа кои под кирија живееле во мали, тесни живеалишта, а своето слободно време го минувале во темни пабови, каде пиеле алкохол и разговарале за контроверзни општествени и политички прашања – од абортус, па до бездомност. (Sadaf Zaman, *The Influence of Kitchen Sink Drama In John Osborne's "Look Back In Anger"*, *Journal Of Humanities And Social Science*, 2018)

² Поимот „гневни млади мажи“ се однесува на група мажи драмски писатели и романописци, претежно од работничката или средната класа, кои станале истакнати во педесеттите години од дваесеттиот век. Водечките претставници на оваа група биле Џон Озборн и Кингсли Ејмис. Се верува дека фразата „гневни млади мажи“ првично била осмислена од страна на претставникот за печат на Театарот на Кралскиот двор (the Royal Court Theatre), а со цел да се промовира токму драмата *Обсрни се во гнев*. Поимот произлегува од истоимената автобиографија на Лезли Пол која била издадена во 1951 година. По успехот на драмата на Озборн, оваа фраза служела како опис за младите британски писатели кои биле разочарани од традиционалното англиско општество. Самиот поим е непрецизен, а со годините почнал да го губи значењето, затоа што писателите на кои им бил припишан, како група станале поразнолики и многумина од нив го отфрлиле тој опис.

³ *Порноглосија* е употреба на вулгарен јазик за опис на жени. Порноглосијата се опишува и како ситуации во кои јазикот се користи со цел да ја истакне жената како објект кој е атрактивен за мажите. Станува збор за јазик кој се користи за прикажување на жените како предмети на сексуална желба и привлечност. Порноглосијата вклучува и стереотипни слики за жената, а за

превод значи „малодушен“ или „плашлив“, но изборот којшто Џими го прави, е повеќе поврзан со вулгарниот призвук на првиот дел од зборот. Џими дури и ја нарекува Алисон Lady Pussie, а изговорот на овој прекар кој навидум е кратенка, всушност е поврзан со сленгот за женски гениталии.

JIMMY: All this time, I have been married to this woman, this monument to non-attachment, and suddenly I discover that there is actually a word that sums her up. Not just an adjective in the English language to describe her with—it's her name! Pusillanimous! It sounds like some fleshy Roman matron, doesn't it? The Lady Pusillanimous seen here with her husband Sextus, on their way to the Games.

Андроцентричниот глас во оваа драма е очигледен и во напорите кои Џими ги прави за да биде достоин на „мачо“ идеалот кој општеството го налага како императив. Имено, Џими се однесува бесчувствително кон Алисон кога тие двајца се опкружени со луѓе, но тој го спушта гардот кога тие двајца се сами. Џими си дозволува да биде нежен кон Алисон и да ги покаже неговите чувства, но само откако Клиф ја напушта собата и оди да бара медицински средства за нејзината изгорена рака.

JIMMY: I'm sorry.

ALISON: I know.

JIMMY: I mean it.

ALISON: There's no need.

JIMMY: I did it on purpose.

ALISON: Yes.

JIMMY: There's hardly a moment when I'm not-watching and wanting you. I've got to hit out somehow. Nearly four years of being in the same room with you, night and day, and I still can't stop my sweat breaking out when I see you doing—something as ordinary as leaning over an ironing board. She strokes his head, not sure of herself yet. (*sighing*). Trouble is—Trouble is you get used to people. Even their trivialities become indispensable to you. Indispensable, and a little mysterious. *He slides his head forward, against her, trying to catch his thoughts.*

JIMMY: I think ... I must have a lot of—old stock... Nobody wants it....

He puts his face against her belly. She goes on stroking his head, still on guard a little. Then he lifts his head, and they kiss passionately.

Во текот на драмското дејство, Џими во повеќе прилики зборува за Алисон како таа да е епоним за високата средна класа. Тој жестоко ја напаѓа заради тоа, па затоа андроцентричниот глас добива нова, општествена димензија. *Обсрни се во гнев* е препознатлива по тоа што ги разликува темелите на класната поделба со речник дотогаш неслушнат на театарските сцени во Англија. Оваа драма со својот радикален дискурс претставува настан, пресврт и длабок рез во британскиот театар и е, на многу начини, типично англиски. (Кошка, 2007).

Андроцентричниот глас на оваа драма го вокализира Џими, а Алисон ја прави речиси нема. Тоа е особено интензивно во аналогијата којашто оваа брачна двојка се согласила да ја направи: аналогија за Џими е мечка која алудира на сила и застрашувачко битие, додека паралела на Алисон е верверичка која е кршлива, мала, мила, но и на која ѝ е потребна заштита.

Заклучок

Обсрни се во гнев е доказ дека андроцентричниот глас во литературата еволуирал, затоа што дозволува машкиот лик барем на момент да ги покаже своите слабости. Ова е евидентно не само кога Џими покажува топлина и љубов во комуникацијата со Алисон кога ѝ нуди помош откако си ја гори раката, туку и на самиот крај од драмата, кога Џими признава дека тој лесно би можел да го прифати дека нема некој особен „мотив за борба во животот“ доколку Алисон го сака и е со него.

Се разбира, таквите мали еволутивни процеси на гласот на текстот не ја претставуваат генералната слика. Факт е дека во текот на драмското дејство, животот на Алисон ѝ приредува болка, загуба, па дури и искуство со смрт. Но, и покрај овие траорни случувања, разврската со овој лик е единствено во насока на зголемување на нејзината емпатија кон сопругот, што, следствено, води кон нејзино целосно предавање на неговото огромно его. Враќањето во заедништво ја нуди машката перспектива за задоволителна разрешница, но истовремено и ја игнорира женската перспектива во која оставени се неразрешени суштински важни прашања за насилство, непочит и понижување во врската насочени од мажот кон жената.

Гласот на оваа драма е претежно андроцентричен. Дискурсот е така поставен што секој изразен став, секоја значајна постапка на ликовите, како и конечната разврска во својот фокус ги имаат потребите за доминација на главниот машки лик. Забележливи се модели и пристапи кои соодветно и детално го пренесуваат машкото искуство, перспектива и интерес, додека женските искуства, перспективи и интереси се спорадично и мошне слабо застапени во целото драмско дејство.

Користена литература:

- [1] Hawthorn, Jeremy. (1998) *A Concise Glossary of Contemporary Literary Theory*. London: Arnold.
- [2] Osborne, John. (1957) *Look Back in Anger*. London: Faber and Faber, 1957.
- [3] Zaman, Sadaf. (2018) “The Influence of Kitchen Sink Drama In John Osborne’s Look Back In Anger”, *Journal Of Humanities And Social Science*.
- [4] Кошка-Хот, Рајна. (2007) *Англиска драма: ренесанса, современост, феминистичка теорија*. Скопје: BIGOSS.
- [5] Кошка-Хот, Рајна, Србиновска, Славица, Бојациевска, Маја. (2010) *Феминизам и род: лексикон*. Скопје: Сигмапрес.

